

Commissie
van Toezicht
Dendermonde

JAARVERSLAG
COMMISSIE VAN TOEZICHT
BIJ DE GEVANGENIS TE DENDERMONDE

JAAR 2020

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht
van DENDERMONDE
Jaar 2020

A: De leden van de Commissie van Toezicht
Cc: Het centraal Secretariaat van de CTRG

Dank aan allen die in 2020 meewerkten
om deze werking te blijven vormgeven,
ook in ingrijpende coronatijden.

Ann Moens - voorzitter

LEESWIJZER

- I. De Commissie van Toezicht
 - A. Samenstelling
 - B. Functioneren
 - C. Behandeling van verzoeken
 - D. De commissie in cijfers
- II. De penitentiaire inrichting: de gevangenis van Dendermonde
 - A. Werking
 - B. Opmerkelijke gebeurtenissen
 - C. De gevangenis in cijfers
- III. Het toezicht
- IV. 3 bijzondere thema's
 - A. Corona (afzonderlijke bijlage Transversale Analyse Centrale Raad)
 - B. Mentale gezondheid (afzonderlijke bijlage Transversale Analyse Centrale Raad)
 - C. De Klachtencommissie

I. De Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht op de gevangenis van Dendermonde is al actief sinds 2003. Bij ministerieel besluit d.d. 30 juni 2003 (BS 14072003) werden de eerste leden benoemd. 16 jaar later onderging de werking een grote verandering en wijzigde de bevoegdheid van de Minister voor Justitie naar het federaal parlement. In Dendermonde evolueerden we van 12 naar 15 leden en een secretaris.

Voor de wijziging in de opdrachten verwijzen we naar de publicaties van de Centrale Toezichtsraad.

Sinds september 2019 is de 'nieuwe' regelgeving van kracht in de werking van de commissie van Toezicht.

In september 2020 ging het onderdeel 'Klachtencommissie' van start. Wij geven u een eerste schets van de werking verderop in dit jaarverslag.

A. Samenstelling

CVT zo.a.l.s samengesteld vanaf 1/9/2019.

Tussen haakjes vindt u het competentiedomein van de leden vanuit hun persoonlijke en professionele achtergrond.

Voorzitter Ann(ie) Moens (geestelijke gezondheidszorg)

Ondervoorzitter Danny De Schepper (magistratuur vredegerecht)

Secretaris Jean-Pierre De Visscher (justitiële administratie) tot februari en dan opgevolgd door Alain Piret (juridisch)

Leden:

- André De Landtsheer, (medisch)
- Arsène Colpaert, (magistratuur Hof van Beroep)
- Marijke Collier, (juridisch)
- Nathalie Tas, (justitiële administratie)
- Dafné Koklenberg, (criminologie)
- Firmin De Brandt, (medisch)
- Herman Verhelst, (sociale tewerkstelling)
- Katty Verstraaten, (controle en opvolging)
- Lien Boutsen, (audit)
- Christa Van Campenhout, (psychiatrie en gedwongen zorg)
- Tom Van Herreweghe, (bemiddeling)

Eind 2020 kregen we het bericht dat twee vacante plaatsen opnieuw ingevuld konden worden.

Wij verwelkomen vanaf 2021 dan ook

- Chris Boel, (onderwijs)
- Leo Quintelier, (bedrijfsleven)

B. Functioneren

Maandvergaderingen:

De commissie vergaderde sinds de opstart telkens aan het eind van iedere maand. Voor het werkjaar 2020 ging de maandvergadering afwisselend door op de laatste vrijdag of de laatste dinsdag van elke maand. De commissie vergaderde telkens vanaf 18.00 u, in een vergaderruimte van de gevangenis voor de eerste maanden van 2020 en daarna digitaal omwille van de corona pandemie.

Maandcommissarissen (MC):

Tot het najaar waren alle leden van de commissie om de beurt maandcommissaris. Sinds de opstart van de klachtencommissie (KC) bleek snel dat een combinatie van maandcommissaris en lid KC niet haalbaar is, gezien de vele overlappingen in de behandelde dossiers.

Algemene regeling: de leden van de Commissie van Toezicht zijn er beurtelings mee belast gedurende één maand, ten minste éénmaal per week als maandcommissaris de gevangenis of gevangenissen waarbij zij zijn ingericht, te bezoeken.

Op de vergadering wordt de maandcommissaris voor de volgende maand aangeduid door de voorzitter. Hierbij wordt – zoveel als mogelijk- een afgesproken stramien aangehouden.

Wanneer de nood zich voordoet, springen andere leden bij, bijvoorbeeld indien er nog een vacature loopt, of indien iemand door ziekte verhinderd is.

Nadat duidelijk werd dat een combinatie van KC en MC moeilijk ligt, werden de leden KC in duo gezet met de MC. Op die manier kunnen aanvragen die niet 'klacht'gerelateerd zijn, toch door de MC, lid KC behandeld worden, de andere door de eerstaanwezende MC. We testen dit systeem verder uit in 2021.

Contacten met directie en interne diensten:

De MC gaat zeker langs op de griffie (aantal aanwezigen en aantal op strafonderbreking (SO) en Elektronisch toezicht (ET)), in het detentiecentrum (brievenbus ledigen en aanvragen opvolgen) en bij de directie (indien beschikbaar). De maandcommissarissen-artsen gaan tijdens hun maandopdracht ook altijd langs bij de medische dienst voor een update van de gezondheidsvoorzieningen en de organisatie van de zorgverlening.

Het staat de MC vrij om andere diensten te bezoeken, al dan niet naar aanleiding van een concreet verzoek van een gedetineerde.

De MC kan in de lopende maand voor vragen terecht bij de voorzitter, de secretaris en de artsen van de commissie.

Positieve en negatieve ervaringen bij de organisatie van de werkzaamheden

- Over het algemeen krijgen de MC constructieve samenwerking van het gevangenispersoneel. Het blijft erg uitzonderlijk dat er (passieve) obstructie is.
- Het inrichten van een afzonderlijke 'gespreks'vleugel (Den Bis) blijft een flinke verbetering voor de organisatie van de gesprekken. In de als gesprekslokaal ingerichte cellen is een PC beschikbaar waarmee kan ingelogd worden op de server van de gevangenis. Eens de CVT-leden een account hebben, kunnen we hier gebruik van maken. Ook de aanwezigheid van een personeelslid voor het oproepen van de verzoekende gedetineerden wordt beleefd als een welkome en aangename service. We hebben de indruk dat door deze 'samenwerking' de afstand tussen CVT en personeel ook overbrugd wordt.
- De gevangenis stelt ook het vergaderlokaal ter beschikking van de commissie voor de maandelijkse vergadering, waarvoor dank. Jammer genoeg heeft de coronacrisis er anders over beslist, en hebben we deze accommodatie te weinig kunnen gebruiken in 2020.
- De posters en informatiebrochure over de werking CVT en klachtencommissie werd sterk geapprecieerd door de gedetineerden.
- In de eerste coronagolf is ook het contact van voorzitter met de directie online of telefonisch verlopen, tot tevredenheid van beide partijen. Verderop in het jaar hing het af van het aantal te bespreken thema's of er live dan wel via een ander medium contact genomen werd.

Problemen?

- Beschikbaarheid van directie: De directie deed zijn uiterste best in 2020. Er was echter een ernstige onderbemanning door langdurige ziekte maar ook door mensen die tijdelijk of definitief gemuteerd werden naar een andere gevangenis. De tijdsimpact voor administratie en directie van de werking van de klachtencommissie is bovendien ernstig onderschat. Bij deze onderbemanning is het onmogelijk de dagelijkse leiding naar behoren te doen en daarnaast nog alle extra taken op te nemen en bovendien de (te korte) termijnen in de klachtenprocedure te kunnen respecteren.
- De overbevolking is een ernstige belasting voor zowel personeel als gedetineerden. Chapeau voor beide groepen om hier zo rustige onder te blijven functioneren.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen/ bemiddeling

De meeste tijd gaat duidelijk naar het behandelen van verzoeken en het zoeken naar oplossingen en compromissen in aangebrachte problemen.

De verzoeken gebeuren door middel van gele rapportbriefjes voor alle externe diensten, die in de bus van de CVT gestoken worden.

Af en toe krijgt de commissie van Dendermonde ook externe schriftelijke vragen, zowel van de CTRG als van burgers (gedetineerden en hun omgeving) maar ook vragen tot deelname aan allerhande onderzoeken, stage-aanvragen en eindwerken. Op de drie laatste soort vragen is het voor de CVT moeilijk om erop in te gaan. We wijzen hier dan vooral de weg naar de juiste instantie.

De schriftelijke vragen die via mail of brief aankomen bij de commissie (voorzitter of secretaris) worden door de ontvanger al een eerste keer bekeken naar ontvankelijkheid en afhandelingswijze. Deze vragen en hun (voorgestelde) gevolg worden dan op de eerstvolgende maandvergadering door de voltallige commissie beoordeeld.

De verzoeken worden door de maandcommissaris behandeld, die – waar nodig- beroep kan doen op de voorzitter of de arts van de commissie.

Bij deze behandeling apprecieert de MC eerst de vraag of het verzoek. Waar nodig informeert de MC zich eerst verder, zowel intern bij de gevangenisdiensten, als waar nodig extern. Hij hoort – voorafgaandelijk of nadien- de indiener van het verzoek en geeft er het gepaste gevolg aan. De aard van het vervolg kan uiteenlopen: informatie geven en de juiste weg wijzen, bespreken met een interne dienst, bespreken met de directie, onderhandelen naar een werkbare oplossing tot het samen met o.a. gedetineerde en directie vaststellen van de onmogelijkheid van een oplossing voor de gestelde vraag/probleem. Deze onmogelijkheden kunnen te maken hebben met de gegrondheid /aard van de vraag, de eigenheid van de regels bij detentie in het algemeen of met de specifieke situatie in de gevangenis van Dendermonde (oude gevangenis, beperkte accommodatie van sport- of bezoekerszaal, beperkt atelieraanbod, sluiten van de afdeling van de stadbibliotheek, enz.).

In 2020 waren een aantal vragen, klachten... coronagerelateerd. Er werd dan nagegaan of wat aangebracht werd klopt met de realiteit en de regelgeving terzake.

In alle gevallen was er correct gehandeld door het personeel. In een gesprek met de gedetineerde werd geprobeerd om uit te leggen dat de crisis een grote impact heeft op àlle bewegingsvrijheid, zowel binnen als buiten de gevangensmuren. De commissie heeft gemerkt dat de bereidheid van de gevangenis om maximaal bezoek te organiseren via beeldbellen en erg positief effect had op de moraal van de individuele gedetineerden en de algemene sfeer in de gevangenis. Hopelijk wordt deze bezoeks vorm een standaardonderdeel ook na corona.

D. De Commissie in cijfers

a. Aantal maandelijkse vergaderingen

- 1) Gewone vergaderingen: 12
- 2) Extra bijeenkomsten/uitnodigingen:
 - Nieuwjaarsontmoeting CVT
 - Vorming door de centrale raad voor de leden
 - Bijeenkomsten voor
 - Onderzoek strafcellen
 - Contactpersoon ICT & sharepoint
 - Voorzitters afzonderlijke vergaderingen

- b. Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijkse vergaderingen**
- c. Aantal bezoeken in de penitentiaire inrichting**
- d. Aantal ingediende verzoeken van gedetineerde personen**
- e. Aantal bemiddelingen**

2020	aantal aanwezigen op maandvergad (secretaris in)	aantal bezoeken MC aan de gevangenis	totaal aantal ingediende verzoeken
januari	11	5	17
februari	11	3	14
maart	- (corona)	7	17
april	8	3	4
mei	12	4	4
juni	10	3	19
juli	9	4	19
augustus	10	4	5
september	10	4	15
oktober	11	5	24
november	9	4	15
december	12	5	15

Tussenkomen: vooral via pendelonderhandeling. CVT Dendermonde heeft niet de gewoonte om bemiddelingszittingen te organiseren, wel eerder 'zitdagen'. De verschillende betrokken partijen worden beluisterd, er wordt naar een onderhandelde oplossing gezocht, die dan opnieuw aan elke partij gecommuniceerd wordt.

II. De penitentiaire inrichting – Gevangenis van Dendermonde

A. Werking

1) Gevangenis

VOORAF: Voor de onderdelen hieronder baseren wij ons op de informatie die wij verzamelden op internetsites en naar aanleiding van een concrete vraag/klacht van een gedetineerde. We betrachten dus geen volledigheid in de beschrijving die vaak slechts een momentopname is van wat de maandcommissarissen waarnemen.

De gevangenis van Dendermonde werd van 1861 tot 1863 gebouwd, zo.a.ls veel Belgische gevangenissen uit die tijd volgens de richtlijnen van toenmalig inspecteur-generaal van het gevangeniswezen Edouard Ducpétiaux en naar een ontwerp van François Derré, architect van de meeste van deze gevangenissen. Oorspronkelijk waren er 121 cellen voor mannen en 54 voor vrouwen. De gevangenen bevinden zich in drie vleugels, in stervorm rond een centraal panopticum. Van 1950 tot 1951 en van 1964 tot 1970 werden renovatiewerken aan het gebouw uitgevoerd. In 2004 werd de gevangenis beschermd als onroerend erfgoed.

De gevangenis van Dendermonde werd in 1863 geopend en is daarmee een van de oudere gevangenissen in België. De gevangenis in het centrum van de stad was tot de opening van de gevangenis in Beveren-Waas de enige in het voormalige gerechtelijk arrondissement Dendermonde. De gevangenis dient zowel als arresthuis alsook als strafhuis. Er is plaats voor 160 gedetineerden en 12 gedetineerden in halve vrijheid. Er zijn 169 cellen maar de gevangenis is overbevolkt met regelmatig meer dan 250 geplaatste gevangenen.

Sinds 1863 fungeert de gevangenis van Dendermonde als arresthuis en strafhuis. Hier zijn gedetineerden ondergebracht in twee verschillende regimes. Het algemeen regime is van toepassing op de gedetineerden die in vleugel A, B en C verblijven. Zij verlaten enkel de cel om deel te nemen aan gemeenschappelijke activiteiten. Een specifiek regime is van toepassing voor de afdeling beperkte detentie. Binnen deze afdeling kunnen gedetineerden vrij bewegen. Het cellencomplex is enerzijds voorzien voor de gedetineerden in voorarrest. Daarnaast bepalen de classificatieregels dat Dendermonde een inrichting is voor correctioneel veroordeelde mannelijke recidivisten, en dit sinds 1937.

2) Materiële omstandigheden van detentie

Wij verwijzen naar onze voorgaande jaarverslagen en citeren exemplarisch uit dat van 2015.

Door het veel te lang aanslepen van de procedureslag m.b.t. de nieuw-te-bouwen gevangenis te Dendermonde, is lange tijd geen enkele structurele investering kunnen gebeuren in de huidige gevangenis, die zich in het hart van Dendermonde bevindt. Gelukkig werd na tien jaar op 24 juli 2019 de vergunning verleend voor de nieuwe gevangenis en kunnen de bouwwerkzaamheden opnieuw aangevat worden.

De commissie dankt in elk geval ook de lokale verantwoordelijken, die begrip hadden voor de primitieve omstandigheden waarin de commissie, en met haar ook andere externe diensten, dienden te werken.

Beschrijving van het gebouw, algemene staat

'Ondanks de hoge leeftijd van het gebouw (>150 jaar) blijft de gevangenis intensief gebruikt. ... Er zijn dus permanent herstellings- en instandhoudingsingrepen noodzakelijk. ...De gevangenis oogt dan ook oud en versleten, zéker als je vergelijkt met een aantal andere penitentiaire inrichtingen. ...De commissie volgt de moeizame tocht richting nieuwe gevangenis dus al meer dan een decennium op en hoopt dan ook dat er eindelijk doorbraken komen en dat er dan mogelijkheid is om deze oude gevangenis een herconditionering ten gronde te geven, vooraleer ze terug operationeel ingeschakeld wordt in het geheel van penitentiaire inrichtingen.'

B. Opmerkelijke gebeurtenissen/ belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

Niet zozeer 'binnen' de inrichting maar na vele jaren gebakkelei en procedureslagen kwam in september 2020 eindelijk goed nieuws:

(Persbericht Regie der Gebouwen)

Dendermonde, 29 september 2020 - Op 29 september 2020 werd de eerste steen gelegd voor de nieuwe gevangenis in Dendermonde. Deze zal de huidige gevangenis in het centrum van de stad vervangen. De nieuwe gevangenis zal plaats bieden aan 444 mannelijke gedetineerden en is gericht op een humane visie op detentie. De bouwwerken zullen tegen eind 2022 voltooid zijn.

Opmerkelijke gebeurtenissen/ belangrijkste veranderingen binnen de inrichting:

2020 telde:

- 17 stakingsdagen;
- 1 zelfdoding;
- 13 vertrekkende personeelsleden;
- 13 nieuwe personeelsleden;
- Geen ontsnappingen;
- Wijzigingen in regime: covid-19 gerelateerd:
 - o geen groepsactiviteiten
 - o beperking op aantal aanwezigen voor erediensten, enz....
 - o beperkt tafelbezoek
 - o uitbreiding virtueel bezoek

Werken die een impact hadden op het regime:

- Vloer douche op verschillende plaatsen gescheurd = Herstellen vloer. Einde werken 3/03/2020 (1werkdag).
- vloer keuken vervangen voor de HACPP-wetgeving + aanpaswerken door TD = uitgevoerd 19/10/2020 (9 dagen).
- cel 133 radiator volledig stuk = nieuwe geplaatst. Einde werk 2/03/2020. 1 dag werk (cel 3 weken niet kunnen gebruiken).
- expansievat stuk = nieuw geplaatst. Einde werk 24/04/2020. 1 dag werk (2 weken problemen met warm water).
- cel 1005 radiator volledig stuk = nieuwe geplaatst. Einde werk 27/07/2020. (al 5 weken niet kunnen gebruiken).

2. De penitentiaire inrichting in cijfers

Gevangenisbevolking (maand per maand)

Capaciteit: 159 + 9 beperkte detentie – enkel mannen – geen geïnterneerden
Hieronder een uitsplitsing per maand.

	Effectief	AUT	CON		PREV
			(veroord)	INT	(beklaagd)
jan	244,25	3,71	54,19		186,35
feb	259,17	3,11	62,03		194,03
maart	227,21	2,79	60,26		164,16
april	192,37	2	54,87		135,5
mei	212,05	2,96	60,19		148,9
juni	238,63	3,07	63,63		171,93
juli	247,52	2,56	66,06		178,9
august	253,67	2,8	67,42		183,45
sept	252,19	2,89	54,97	1	193,33
okt	256,29	3,55	52,77	1	198,97
nov	257,97	4,77	51,37		201,83
dec	249,29	3,58	38,58		207,13

Aantal personeelsleden (maand per maand)

Maand	Aantal Agenten
Januari	112,56
Februari	111,55
Maart	115,62
April	115,41
Mei	115,53
Juni	114,44
Juli	114,39
Augustus	114,43
September	113,80
Oktober	114,94
November	114,07
December	113,55
Totaal	114,19

III. **Het toezicht** Hieronder zowel de binnengelopen klachten als de zelf geconstateerde zaken. Aanbevelingen en/of conclusies onderstreept

I. **Detentieomstandigheden**

a. Geïdentificeerde probleemsituaties + goede praktijken	Maand	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<i>Overbevolking Per maand telkens het hoogst genoteerde aantal aanwezigen</i>	jan.	257	Nog altijd verwonderd dat het rustig blijft, zelfs bij zware overbevolking (169 cellen).
	febr.	266	
	maart	Begin maand 260 Door corona velen (tijdelijk) vrijgelaten – gezakt tot 186.	Personeel geeft aan dat daling tijdelijk zal zijn en dat het dan rap terug zal vollopen.
	april	190	
	mei	226	In de maand mei terug meer gedetineerden dan in het begin van de pandemie.
	juni	245	
	juli	260 opnieuw coronaverlof ('tijdelijk' gezakt tot 241).	<u>Tijdelijke corona-vrijlating is geen structurele maatregel tegen overbevolking.</u> <u>Instream hangt af van de aanhoudingen, onderzoeksrechter...</u>
	aug.	262	Strafeinde betekent zeker niet onmiddellijk vrijlating uit de gevangenis voor mensen die moeten getransfereerd worden naar hun thuisland. In juli iemand die al 4,5 mnd na strafeinde wacht op zijn transfert (MB voor nodig). Zit binnen onder 'uitleveringstitel'. <u>Moeten hier geen andere transitplaatsen voor gebruikt worden?</u>
	sept	262 tot 270	Gedetineerden beginnen nu ook de overbevolking aan te klagen: Met 3 op cel, 1 grondslaper. <u>Eerste paar dagen was er zelfs een stoel tekort en moest er telkens iemand op de grond eten.</u>
	okt.		
	nov.	260	

	dec.	266 257	<p>Instroom van personen in <u>voorlopige hechtenis</u> stelt een probleem. In A'pen en Brussel veel <u>sneller via ET opgevolgd</u>. Systeem draait daar goed en betekent een echte ontlasting. PG Oost-Vlaanderen zou hier vooralsnog niet in willen meegaan. Grotere cellen kregen intussen 3° bed en deze tellen dus niet mee als 'grond'slaper. <u>Gevangenis kan enkel uitstroom proberen te sturen, niet de instroom</u> (dixit directie) <u>Overbevolking lokt stilaan spanningen uit. Mutatie is geen optie, alle arresthuizen vol.</u></p>
<p><i>A. Netheid en goede staat van het gebouw (cel, strafcel, douches, keuken, wandeling, gemeenschappelijke ruimte, bezoekszaal, werkplaats, enz.)</i></p> <p>Dendermonde blijft een mensonaardige schande, met een staat van het gebouw dat ondanks alle poets en andere inspanningen nooit het minimumniveau kan halen!</p>		<p>Algemeen: Elke zondag krijgt men poetsgerief, geen fatiks ingeschakeld voor het onderhoud van de cellen, gedetineerden moeten zelf poetsen.</p> <p>Klacht dat er in de cellen geen rookmelders zijn Vraag naar camerabeelden.</p> <p>Schrijvend tekort aan laptops: virtueel bezoek, administratief thuiswerk, externe diensten.</p>	<p>Indien de MC een mankement meldt aan de directie (bv gebroken ruitje in deur voor glasbezoek) dan wordt dit onmiddellijk aangepakt.</p> <p>Ondanks alle inspanningen van de fatiks en de gedetineerden, is dit – gezien de staat van het gebouw- een pleister op een houten been.</p> <p>Mogelijkheid tot oproepen getuigen of <u>camerabeelden</u> door gedetineerden die een tuchtrapport krijgen. <u>Gebruik van bodycam bij betreden cel een optie?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dir. Gijssels zegt dat in de basiswet 'in principe' voorzien is dat er getuigen à decharge kunnen opgeroepen worden, MITS AKKOORD VAN DE DIRECTIE. Maar deze laatste gaat ervanuit dat het verslag opgemaakt door een 'beëdigd beambte' correct is. Er worden in de praktijk dus op vraag van de gedetineerde (bijna) nooit getuigen gehoord. ○ Camerabeelden worden 1 maand bewaard, maar gedetineerden kunnen die niet inroepen om hun onschuld te bewijzen. ○ Gaat de beklagcommissie wel getuigen/camerabeelden kunnen gebruiken? Er zijn wel camera's in de gangen. <p>Directie: extra camera's zijn echt een must. Aanbesteding loopt maar duurt veel te lang (ellenlange procedures en administratieve overlast). Camera in strafcel enkel gebruikt worden op artsverzoek, staat niet standaard aan.</p>

<i>B. Keuken en voeding</i>	jan. juli	<ul style="list-style-type: none"> • Persoon met complex dieet waar gevangenis niet voldoende op voorzien is & waardoor zeer eenzijdig eten. • Opnieuw dieetprobleem, waar sommige chefs erop letten, anderen niet • broodzakken zorgen voor slechte bewaring. 	<p>Besproken met directie die dit begreep en met de keuken naar een meer afwisselend menu ging zoeken.</p> <p>Duidelijk gehoor bij de directie die onmiddellijk een aangepast dieet liet regelen.</p> <p>Directie ging kijken of men zo.a.ls in Gent naar brooddozen kon gaan.</p>
<i>C. Kledij, beddengoed+meubilair</i>		Toelating eigen kledij (i.c. schoenen) afhankelijk van de individuele bewaker.	Betrokkene wou ook niet dat we dit verder onderzochten.
<i>D. Hygiëne</i>		<p>-Klachten handdoeken, kledij poetsgerief: versleten.</p> <p>-Staking en douchen: frequentie zakte tot éénmaal om de 4 dagen).</p>	Douchen: Is dadelijk na de staking ingehaald.
<i>E. voorwerpen, diensten</i>			
1) <i>Schadevergoeding</i>	jan.	<p>-Beschadigd kastpaneel met zeer hoge vergoeding. Detail ook niet gekregen. - Anderstaligen niet steeds op de hoogte wat ze precies tekenen.</p>	<p>Directie gaf de vergeten detailbijlage toe en beloofde betere informatie bij de gehanteerde schadetarieven.</p> <p>Veiligheidsmateriaal is heel duur. Indien nodig wordt een afbetalingsplan opgesteld, zodanig dat er wat financiële ruimte blijft.</p>

2) <i>Onthaal</i>	feb.	Kledij rechtbank niet krijgen.	Besproken met directie, bleef onduidelijk verhaal.
3) <i>Verhuur van goederen (televisie, koelkast, kookplaten, etc.)</i>			<p>TV-voorzieningen op cel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iedere cel is voorzien van TV met 3 gratis posten (o.a. één) - Bijkomende kanalen kunnen via een maandabonnement à 14 €. Dit abonnement is altijd aan één gedetineerde gebonden, ook al zit die met anderen op cel. - Boekhouding kijkt na of er genoeg saldo op de rekening staat en maakt contract op. Dit neemt enkele dagen in beslag, afhankelijk van bezetting boekhouding.
4) <i>Diensten (wasserij, kapper, vestiaire, sociale kantine, enz.)</i>	feb.	<ul style="list-style-type: none"> - Vanaf nu is de kapper betalend (0,50€), omdat stilaan het 'buurthuis' geworden. -Paleiszak en lakens worden enkel in WE gewassen. -Klacht over kledij die verknoeid werd door wasserij. Kan men thuis laten wassen? -Spoorloze waszak, registratiefout bij binnenkomende kledij. 	<p>1. <u>basis 'periodiek bezoek kapper' zou kosteloos moeten kunnen blijven</u> Nieuwe regeling voor de kapper sinds begin 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorheen: kapbeurt gratis > vaak misbruikt tijdens bijv. ATV om babbeltje te kunnen slaan, vroegen om de haverklap een kapbeurt aan > lange wachtlijsten - Huidige regeling: kapbeurt kost 0,5 euro via kantine aan te vragen (bestemd voor steunfonds) waarvoor ze dan 'kapbon' krijgen die ze afgeven aan de ploegchef die inschrijft op wachtlijst. Sindsdien veel minder aanvragen! Kapper per uur betaald en is een van de mogelijke werkposten. <p>2. Wassen van kledij: aantal vraagtekens over reglement en de technische aspecten</p> <ul style="list-style-type: none"> o Capaciteit van de wasserij: aantal wasmachines – aantal wasprogramma's – wat wordt er gewassen en met welke frequentie o Afgeven/terugkrijgen van wasgoed: procedure en tijdsspanne o Het is niet mogelijk om wasgoed met bezoek mee te geven om thuis te laten wassen. Zijn de gedetineerden voldoende ingelicht over het wasprogramma voor ze kledij laten binnenkomen of in de was geven? o Er zijn plannen om het lokaal van de wasserij te verplaatsen en te vernieuwen: Biedt dit nieuwe wasmogelijkheden? o Wegens ziekteverlof van vast personeel van de kleedkamer en de wasserij kon de klacht niet gecheckt worden.

<i>F. Geldrekening en boekhouding</i>	jan.	-Aantal klachten: te traag, fouten en te weinig rekening houden met regime (bv vaste besteldag kantine, dan moet er geld op rekening staan).	Directie (h)erkende een aantal problemen en gaf aan dat de procedures boekhouding en kantine op dat ogenblik doorgelicht werden met het oog op kwaliteitsverbetering.
	okt.	-Structureel probleem: als nieuwe bankkaart nodig dan wordt deze naar domicilie gestuurd en niet naar de gevangenis. (probleem: 'vriend' had kaart en code).	Betrokkene kreeg extra 20€/2 weken maar structureel blijft het probleem bestaan.
	dec.	-Bewijzen van een schadevergoeding waren eerst niet te vinden op de boekhouding	Tussenkost directie heeft gezorgd dat uiteindelijk alle documenten wel teruggevonden werden en konden voorgelegd worden.
<i>Kantine</i>	jan.	Problemen bij ontoereikend saldo en terugbetaling van niet geleverde goederen.	Het ganse kantinesysteem wordt herbekeken want men beschikte o.a. niet over een eigen dubbel van een bestelling.

II. Contacten met de buitenwereld en familiale band

<i>a. Geïdentificeerde problematische situaties + goede praktijken</i>	<i>mnd</i>	<i>b. Probleemschets</i>	<i>c. Aanbevelingen en follow-up</i>
<i>A. Briefwisseling</i>			
<i>B. Bezoek</i>	jan.	<p>Lege, open plaatsen bij glasbezoek.</p> <p>Na de stakingsaanzegging is een gepland bezoek uit Rotterdam, niet tijdig verwittigd geweest om een dure en vruchteloze reis te besparen.</p> <p>Digitaal bezoek door corona is een zeer groot succes geweest. Positief ervaren door zowel personeel als gedetineerden (eens het systeem van de roostering op punt stond.</p>	<p>Glasbezoek zit wel volgeboekt maar soms komt men niet opdagen.</p> <p>Staking: de directie weet pas de dag zelf hoeveel personeel er is en of het bezoek die dag nog moet geannuleerd worden. Geeft de perceptie van zeer laattijdige communicatie.</p> <p>Geen recht op terugbetaling van de reiskosten van hun bezoekers, die door nalatigheid, vergissing van de gevangenisbeambten, of heirkraft(staking) niet toegelaten worden.</p> <p>In het begin, waren er wel maar 2 laptops voor alle gedetineerden samen. Er is een derde geconfigureerd.</p> <p><u>Suggestie om videobezoek zeker aan te houden, met voldoende laptops, ook na corona, bv voor mensen wiens familie veraf woont</u></p>
<i>a. Aan tafel</i>		Indien niet alle kinderen opgegeven zijn, gaat het bezoek niet door.	<u>Is de informatie bestemd voor de bezoekers over de voorwaarden en regels van bezoek voldoende begrijpbaar voor iedereen</u>

		Een gedetineerde beseft niet altijd dat hij bij aanvraag van tafelbezoek geen gestrafte bezoekers (met glasbezoek) mag uitnodigen in het bezoekend gezelschap.	Tafelbezoek kan elke dag aangevraagd worden voor 2 dagen nadien. Men krijgt ten laatste 's anderendaags de beslissing zodat elke gedetineerde zijn bezoek tijdig kan verwittigen of ja/neeen doorgaat. Bij een geweigerde aanvraag wordt niet altijd feedback gegeven om herhaling te voorkomen. Bijv. meer tijdsperiodes aankruisen zodat er meer kans is dat de bezoekaanvraag ingewilligd wordt.
<i>b. Ongestoord bezoek</i>	jan.	2 klachten over ongestoord bezoek	Er is idd aantal keer te laat afgehaald voor ongestoord bezoek. Er wordt wel verwacht dat men altijd netjes opruimt nadien. Een 'verstoring' was om te melden dat men meer tijd kreeg.
<i>c. Telefonie</i>	jan.	- Belwaarde-aanvraag verdwenen - Telefoonaansluiting bij overplaatsing cel	- zie procedures boekhouding - Er zat lacune in de procedure in het weekend. Dit werd opgelost. Telecomcontract met Teleo: sommige noodlijnen niet beschikbaar. <ul style="list-style-type: none"> ○ Sinds juli 2019 is er telefoon op cel. Het contract met Teleo is voordeliger dan het vorige (slechts 11 eurocent per min nationaal ipv 21 eurocent voordien, en 11 tot 85 eurocent internationaal, 24/24u en 7/7d). Kunnen geen telefoons ontvangen en nummers van andere gevangenis zijn geblokkeerd. Kunnen wèl 112 bellen en Tabakstop maar niet naar sommige lijnen van hulpverlenende instanties (teleonthaal, zelfmoordlijn, drugslijn...). Directie ermee bezig om dat in orde te brengen. ○ De directie kan traceren wie naar waar gebeld heeft en wanneer. Zo ook wie naar 112 belt (wat zelden gebeurt). In zo'n geval belt de 112 naar de politie, die dan op zijn beurt contact opneemt met de gevangenis.

III. Regime en activiteiten

a. Geïdentificeerde problematische situaties + goede praktijken	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
A. <i>Verschillende regimes</i>			
B. <i>Overlegorgaan (deelnemen /geïnformeerd zijn)</i>			We hebben de afspraak hernieuwd om na elke vergadering het verslag aan de secretaris te bezorgen. De verantwoordelijke van de dienst IRP volgt dit stipt op.
C. <i>Werk</i>		<p>Algemeen: <u>we hebben het aanvoelen dat er een structureel tekort aan werk is.</u></p> <p>Bijna maandelijks gemor over verlies van de arbeidsplaats op het moment dat er een tucht tussenkomt. Men komt dan opnieuw onderaan de lange lijsten.</p> <p>Om afzonderlijke cel te krijgen moet werk als fatik opgegeven worden.</p>	<p>Verlies van arbeidsplaatsen door annulatie werkopdracht voor CellMade – Grijszone inzake vigerende wetgevingen bij tewerkstelling in de gevangenis. Een contract verloren omdat de snijmachines in het atelier afgekeurd werden door inspectie van FOD WASO. Hierdoor kon de opdracht niet meer uitgevoerd worden en werden 24 gedetineerden technisch werkloos. Daarvan zijn er een deel weer op andere opdrachten gezet.</p> <p>Probleem kruist bovendien nog met het coronaverlof: directie meldt dat ze niet zomaar hun plaats kunnen vrijhouden om terug in te nemen als ze terug binnen moeten komen.</p> <p>Alle fatiks zitten op eenzelfde sectie, ze wandelen en werken samen. Op die sectie zijn geen afzonderlijke cellen (bovendien door de overbevolking slechts zeer zelden een 1-persoonscel mogelijk).</p>

		Klacht over oneerlijke toekenning van werk.	<p>De lijst voor de technische dienst wordt anders aangepakt omdat hier specifieke competenties voor nodig zijn. Bovendien kan tucht of (tijdelijke) transfer ervoor zorgen dat de lijst niet kan gevolgd worden. Ook de veiligheid kan ingrepen vd directie noodzaken.</p> <p>In dit verband werd met de preventieadviseur de werkgever-werknemersverhouding en <u>de toepassing van de Welzijnswet in de context van een gevangenis</u> gesproken. Nog heel wat onduidelijkheid van wat kan/mag/moet in deze typische setting. Ook al om de verantwoordelijkheid te kunnen leggen bij de juiste personen. <u>De CTRG zou kunnen aandringen op een juridische analyse van deze soms tegenstrijdige voorschriften van FOD Justitie en FOD WASO om daaruit heldere conclusies te trekken over wie bevoegd is voor wat de gedetineerde werknemer betreft in de werkpost binnen de gevangenis.</u></p>
<i>D. Bibliotheek</i>	jan. dec.	Tot de stad Dendermonde de bib terug bemant, is er door het personeel een interne bib opgericht, gerund door een fatik.	De leden CVT droegen hun steentje bij door het leveren van (anderstalige) boeken en afgevoerde boeken uit een gemeentebib. Aanwerving stad Dendermonde zou rond zijn (dec).

IV. Gezondheidszorg

a. Geïdent. problem situaties + goede praktijken	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<p>A. Toegang tot (gespecialiseerde) medische zorgen (personeel, uren, aantal raadplegingen, enz.)</p>	<p>jan.</p>	<p>Centraal: beslissing gebit blijft aanslepen al zijn de tanden al 3 maanden getrokken. Zware eetproblemen, flink vermagerd.</p> <p>Lokaal: Indien er andere diensten moeten verricht worden (PSD, douchen,...) waardoor men niet op afgesproken tijd naar de arts kan, dan heeft men later die dag niet steeds meer toegang (beslissing bewaker).</p> <p>Klacht dat een knie-ingreep niet zou doorgaan wegens het niet kunnen verzekeren van kiné.</p>	<p>Directie kende het probleem. Afhankelijk van beslissing Brussel. Blijft op zich wachten. Ze hebben het voedselprobleem wel aangepakt. De (algemeen)tandarts signaleert dat orthodontische behandeling van voor detentie, niet adequaat kan gevolgd worden. Bij zwaardere ingrepen wordt getransfereerd naar Brugge. Bij duurdere ingrepen zo.a.ls prothesen rijzen er vaak problemen om de toelating te krijgen (medisch directeur dr. De Smet Francis).</p> <p>Om klachten te kunnen nagaan over niet (tijdig) oproepen door de medische dienst, is afgesproken dat de ontvangen aanvragen 1 week na ontvangst beschikbaar blijven voor de MC.</p> <p><u>Deze organisatorische processen moeten in globo en in hun complexiteit/combinaties eens geëvalueerd worden.</u></p> <p>Klachten over langdurig wachten voor een technisch onderzoek of specialistisch consult vloeien vaak voort uit de moeilijkheid om de beschikbaarheid van de kliniekdiensten af te stemmen op die van de politie die voor de begeleiding moeten zorgen. Bovendien mag de medische dienst nooit de datum van een geplande afspraak meedelen om veiligheidsredenen. (geeft de indruk dat men zijn klachten niet au sérieux neemt).</p> <p>Ook wegvallen niet essentiële medische ingrepen, door corona.</p>

<p>C. <i>Specifieke categorieën: geestelijke gezondheidszorg</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toegang tot de externe diensten: Tandem (behandeling na strafeinde voorbereiden): maanden wachten. - Te lange wachten vr psychiater als niet-urgent (suïcidaal). - Toch opvallend dat er vele gedetineerden zijn die eigenlijk gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg nodig hebben. 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Te weinig personeelsuren in deze externe gespecialiseerde GGZ-dienstverlening</u> (zowel voor drugsbegeleiding als algemene gespecialiseerde GGZ). - Sinds 1/2/20 was geen psychiater meer beschikbaar na pensionering dr. Boeykens. Voorlopig moest dit overgenomen worden door de gewone gevangenisartsen. najaar 2020. Psychiateraanwezigheid is beter, zou nog veel intensiever moeten gezien de GGZ-problematieken bij de gedetineerden. <u>De interne psychiater (in de behandelende en dus de niet-PSD-rol) moet misschien samen met de externe dienst GGZ (centrum geestelijke gezondheidszorg) afspraken maken i.v.m. de behandelingen: collectief handelingsplan.</u>
<p>D. <i>Medisch dossier en toegang</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toegankelijkheid medische gegevens na transfer. - Medische vaststellingen naar aanleiding van hardhandige aanpak door een bewaker. - Geen inzage krijgen en er zouden fouten in staan. 	<p>Van zodra een gedetineerde getransfereerd wordt of vrijkomt, is zijn medisch dossier niet meer toegankelijk voor de gevangenisarts in Dendermonde. Dat maakt het moeilijk om een klacht die net voordien ingediend werd nog te kunnen natrekken.</p> <p>Gedetineerden zijn niet altijd op de hoogte dat ze via hun advocaat medisch dossierinzage kunnen vragen.</p> <p>Fouten kunnen besproken worden met de arts en dan rechtgezet, eventueel met ondersteuning van de advocaat.</p>
<p><i>Apotheek en medicatie (voorbereiding, verdeling, ...)</i></p>	<p>Regelmatig klachten over het niet verkrijgen van bepaalde medicatie.</p>	<p>Gaat meestal om personen die proberen aan extra medicatie te geraken (o.a. ipv drugs) of bv hun methadonafbouw niet OK doen. Is visie vd gevangenis(arts) dat overmedicatie afgebouwd wordt.</p>

V. Orde en veiligheid

a. Geïdentificeerde problematische situaties + goede praktijken	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<i>Onderzoek aan de kledij</i>			
<i>Onderzoek op het lichaam</i>		Owv corona zijn in 2020 de lichaamsfouilles tijdelijk opgeschort geweest	Onderzoek op het lichaam (naaktfouilles): procedure en controle a. Kennen de gedetineerden de procedure i.v.m. naaktfouilles vooraf? b. Gebeuren de naaktfouilles in aanwezigheid van 1 of 2 PB? > zie circulaire 141 i.v.m. naaktfouilles: moet altijd in aanwezigheid van 2 PB'ers zelfde geslacht als de gedetineerde.
<i>Afzondering in strafcel [</i>		Er koos iemand voor de strafcel voor een nacht omdat de celmutatie pas de volgende dag kon doorgaan strafcel en veiligheidscel wordt soms door gedetineerden 'gebruikt' om cel alleen te kunnen hebben. Is niet de bedoeling. Sinds augustus tot februari 2021 zat een man bijna permanent in de strafcel, lokte dit telkens weer uit, en wou dan gerust gelaten worden. Ging hier ver in, tot hongerstaking toe. Pogingen om met deze man het gesprek aan te gaan lukten ook niet (taal niet machtig maar vooral gerust gelaten worden).	Strafcellen (2) en veiligheidscel worden dus nog voor andere (individuele) problemen gebruikt die niks met sanctionering te maken hebben. <u>Jammer dat er idd geen andere afkoelingsruimtes (veilige ruimte, rustgevende ruimte, prikkelarme ruimte zo.a.ls in de psychiatrische sector,...) aanwezig zijn en dat ook individuele cellen een utopie is in Dendermonde.</u> <u>De strafcellen in Dendermonde zijn middeleeuws en mensonterend. Onze moderne samenleving niet waardig!</u> Op vraag van de commissie werd in de strafcellen een klok geplaatst.

VI. **Incidenten**

a. Geïdent. problem. situaties + goede praktijk	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<i>Tussen bewaking en gedetineerde personen</i>	jan. okt.	Onbeleefde behandeling door een chef. Pestgedrag: bv lichten "extra" lang laten branden bij nachtelijke celcontroles. Celcontrole met doorsnuffelen persoonlijke documenten. Bendevorming zorgt voor heel wat overlast en commotie.	Dergelijke situaties worden steeds gemeld aan de directie en het 'overlegorgaan' wordt ook toegelicht als inspraakmogelijkheid. <u>Hierover staat niks in het HR. Hierover zou misschien toch duidelijke en meer gedetailleerde instructie wenselijk zijn.</u> <u>Gevangenis heeft eigenlijk geen doeltreffende instrumenten bij interne bendevorming.</u> Individuele wandeling voor bendeleden kan enkel als tucht, niet als oplossing voor het probleem. Directie vraagt in dergelijke gevallen overplaatsing van een deel van de bende.
<i>Tussen politie en gedetineerde personen</i>	jan. feb.	De instantie die de overbrenging naar de rechtbank doet (DAB) bepaalt autonoom welk materiaal er mee mag genomen worden (notities, pennen...). Incident op de rechtbank en betrokkene wou klacht neerleggen tegen de politie.	Gestandaardiseerde regels met goede informatie (door iedereen gekend) hierover in de gevangenis is belangrijk voor de eenduidigheid. <u>MC moet vaak algemene informatie geven over wat intern kan behandeld worden (o.a. dr MC) en wat voor de advocaat (extern) is.</u>
<i>Tussen externe dienst en gedetineerde</i>		Tussen externe dienst en gedetineerde persoon klachten over iemand van CAW -JWW wegens partijdigheid (kiezen voor de echtgenote i.v.m. kinderbezoek en i.v.m. zoeken nieuwe domicilie). Maanden moeten wachten op vraag om contact met Tandem (voorbereiden nazorg bij drugs).	Werd tegengesproken door de PSD. Domicilie zou intussen OK zijn en PSD ging CAW vragen om de situatie kinderbezoek op te volgen. <u>Paar maal klacht gehad over de niet-neutrale werking CAW. Is het aan de CVT om ook de externe diensten te controleren?</u> Onderbemand op Tandem (maar ook nog niet volledig ingekanteld in de externe diensten?).

VII. Detentieplan

a. Geïdentificeerde problematische situaties + goede praktijken	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<i>Externe rechtspositie - Uitgangsvergunning</i>		Klacht over trage regeling en tegenstrijdige, omslachtige procedure bij buitengaan (o.a. door laat startuur verbinding vervoer missen).	Directie beloofde de situatie te onderzoeken en te optimaliseren indien nodig.

VIII. Personeel

a. Geïdent. problem. situaties+goede praktijk	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
<i>Gevangenisdirectie</i>	juni okt. dec.	Directietekort door tijdelijke overplaatsing & ziekte. Iemand voor slechts een paar weken gemuteerd naar Dendermonde.	<u>Expliciet uitgedrukte sterke appreciatie voor de bemiddelende rol van de CVT, zowel voor de directie als voor de gedetineerden.</u> Het werkt voor gedetineerden louterend dat er een onafhankelijke instantie is waar ze met grieven terecht kunnen. <u>Zeer tijdelijk inzetten van gedetacheerde directeurs is geen oplossing.</u> Kunnen zich onvoldoende inwerken in de eigenheid van deze gevangenis. Kan ook bv het personeel niet voldoende leren kennen om situaties mee in te schatten.
<i>Bewakingspersoneel (werkomstandigheden, voortdurende afwezigheid, werving, overplaatsing)</i>		Rellen bij gedetineerden en staking bij personeel (17/5): er werden pakketten over de muur gegooid via het justitiehuis. Vermoedelijk enkel drugs maar personeel bang vr wapens. Sinds corona ook geen fouille op het lichaam meer.	Federale politie in onderzoek en bijstand geroepen.

		<p>PB weigerden gedetineerden van wandeling te halen. Dag daarna: gedetineerden weigerden terug binnen te komen na wandeling.</p> <p>Bepaalde beambten worden periodiek genoemd ivm slechte behandeling. Periodiek klachten over 'te lang moeten wachten op reactie bij belletje'; sommige PB'ers vertellen te veel aan de gedetineerde (privé-verhaal, personeelstekort...); soms mengen PB zich inhoudelijk bij doktersbezoek; schelden van beambten op werkenden.</p> <p>Bij tuchtzittingen noteert de verslaggever een eigen interpretatie noteren waardoor er betwisting kan ontstaan.</p> <p>Stakingsaanzegging door personeel tegen de versoepeling van de coronamaatregelen.</p> <p>Toename geweld: opstand: brand, vernieling, mislukte poging tot overname centrum.</p>	<p>Directie heeft dit opgelost.</p> <p><u>Directie heeft hier altijd oor naar als de klacht concreet en nominatief is.</u> Betrokkenen beambte wordt steeds aangesproken door de directie (indien identiteit gekend). Directie geeft wel aan dat er ook wel een paar personeelsleden zijn die geïsoleerd worden of anderzijds gemakkelijk mikpunt van spot zijn voor de gedetineerden. <u>Soms een collectief gebeuren, golfsgewijs.</u></p> <p>Directie vond dit ook niet OK en sprake de verslaggever aan: er moet letterlijk genoteerd worden.</p> <p>Als er geweld is op de wandeling mogen de beambten niet tussen komen. Als dit echt uit de hand loopt wordt de politie gebeld. <u>Risico: intussen kan er al een incident zijn met zware gevolgen.</u></p>
<i>Psychosociale Dienst (PSD)</i>	feb.	<ul style="list-style-type: none"> Onderbezettingsprobleem waardoor dossiers te lang aanslepen met negatief effect o.a. voor bekomen van uitgangen. 	<ul style="list-style-type: none"> <u>Langdurende afwezigheden PSD zouden sneller vervangen moeten kunnen worden.</u>

	juni	<ul style="list-style-type: none"> • Na 3 jaar is PSD nog niet klaar met levensverhaal, hierdoor geen penitentiair verlof. • Aanhoudende klachten van te trage voortgang van het PSD-werk (soms 7 weken wachten op een reactie) en klachten over bepaalde personeelsleden. • Voor gedetineerden niet steeds duidelijk waar men moet zijn bv. voor een referentie-adres (PSD of justitieel welzijnswerk). 	<ul style="list-style-type: none"> • Van de 6 personeelsleden PSD is er maar 1 voltijds en er zijn zieken. Dit schaadt de permanentie en de voortgang van dossiers. In Dendermonde probleem intussen deels opgelost. • <u>Structurele onderbezetting</u> en dossiers met uitzicht op VI gaan voor. Dit begrijpen de gedetineerden (uiteraard) niet. • Directie geeft aan dat het onmogelijk is om de PSD'er te laten kiezen door de gedetineerde. Wrevel ook niet zelden te maken met niet-akkoord gaan met de inhoud van rapporten. • Indien een klacht over een PSD'er structureel wordt, dan wordt er door de directie ingegrepen naar betrokkene toe. • <u>Misschien moet de taakverdeling toch ook eens schriftelijk goed vastgelegd worden, want gedetineerde loopt soms verloren tussen beide diensten, voor hen 2 sociale diensten.</u>
--	------	---	--

IX.

Garanties

a. Geïdentificeerde problematische situaties + goede praktijken	mnd	b. Probleemschets	c. Aanbevelingen en follow-up
Recht op informatie (juridische procedure, beroep, HR, enz.)	jan.	<p>Personen met ernstige psychische problemen hebben soms moeite om alle informatie, briefjes, procedures te begrijpen en te verwerken. Ze maken dan fouten.</p> <p>Klacht over te lange wachttijd eer (interne) rapportbriefjes behandeld worden.</p> <p>Verschillende gedetineerden doen (opnieuw)</p>	<p>Directie doet bij kwetsbare mensen meermaals per week gesprek met betrokkene en zet ook de andere diensten aan de slag.</p> <p><u>Misschien moeten hier standaardtijden voor minstens een eerste reactie (bv ontvangstbevestiging) vastgelegd worden.</u></p> <p>a. Gedetineerden met ATV krijgen bij hun tucht wel te horen en te lezen wat ze allemaal niet mogen maar niet altijd</p>

		hun beklag over rapportbriefjes die de CVT niet bereiken.	<p>waar ze nog recht op hebben (zo.a.ls 1 u individueel wandelen per dag).</p> <p><i>b.</i> In dat verband onderzoekt de directie het voorstel om elke gedetineerde bij aankomst een A4'tje te overhandigen naast het HR met de belangrijkste en praktische instructies. <u>Te onderzoeken is een buddy-systeem</u> waarbij een 'ancien' een nieuwkomer onder zijn hoede neemt om hem wegwijs te maken in de administratieve en reglementaire doolhof. Zeker bij anderstaligen is dit meer dan nodig. Moeilijker realiseerbaar in een arresthuis? Risico's?</p>
--	--	---	---

X. Werk/rol van een Commissie van Toezicht

<i>a. Geïdent. Problem. Sit. + goede praktijken</i>	<i>mnd</i>	<i>b. Probleemschets</i>	<i>c. Aanbevelingen en follow-up</i>
Contact gedetineerde personen met CvT	juni	Soms toch rapportbriefjes die met veel vertraging de postbus bereiken.	Niet duidelijk hoe dit komt (op cel laten liggen door gedetineerde? Tussenkost personeel?).

**IV. DRIE BIJZONDERE THEMA'S: CORONA – mentale gezondheid en suïcidaliteit -
Klachtencommissie**

- A. CORONA – zie afzonderlijke bijlage transversale analyse.
- B. MENTALE GEZONDHEID EN SUICIDALITEIT – zie afzonderlijke bijlage transversale analyse.

C. KLACHTENCOMMISSIE

C.1. Verhouding met de CVT.

Voorafgaand aan de opstart van de klachtencommissie heeft de CVT onder zijn leden een oproep gedaan naar kandidaten voorzitter, leden en plaatsvervangende leden van de KC. Onmiddellijk hebben zich de nodige kandidaten aangemeld, zodat de samenstelling van de klachtencommissie geen probleem vormde.

Zowel voorzitter als leden van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de door de CTRG georganiseerde vormingsmomenten. Op de maandvergaderingen werd verslag gedaan van de voorbereidende werkzaamheden tot opstart van de KC.

Sinds de inwerkingtreding van de KC geeft de voorzitter op de maandvergaderingen van de CVT systematisch een overzicht van de door de KC behandelde dossiers.

Er wordt wel vastgesteld (eigenlijk bevestigd) dat het niet aangewezen is om leden van de KC ook te laten fungeren als MC omdat nogal wat klachten bij de MC worden geformuleerd door “*cliënten*” van de KC of achteraf resulteren in een klacht. In functie van de goede werking van de KC is het aangewezen dat de vaste samenstelling ervan zoveel mogelijk kan worden gegarandeerd en zo min mogelijk beroep moet worden gedaan op plaatsvervaarders.

Ook het feit dat de KC steeds moet worden voorgezeten door een jurist is niet altijd evident. Vooral niet omdat de CVT slechts een beperkt aantal juristen bevat die niet altijd beschikbaar zijn om de voorzitter van de KC te vervangen indien nodig. Misschien is het wel aangewezen om één van de leden niet-juristen van de KC ook te mandateren om het ambt van voorzitter waar te nemen indien deze laatste verhinderd is.

C.2. De eigenlijke werking van de KC.

In 2020 heeft de KC 15 klachten behandeld. De klachten hadden betrekking op de volgende materies en hebben geleid tot de navolgende beslissingen:

Nr.	Materie	Beslissing
0001	Tucht	Klacht ongegrond
0002	Celmutatie	Klacht ongegrond
0003	Weigering inzage dossier	Onontvankelijk (alleenzetelend Vz.)
0004	Inbeslagname PC	Klacht ongegrond
	Afzetting werk	Klacht ongegrond
0005	Tucht	Klacht ongegrond
0006	Afzetting werk	Klacht ongegrond
	Tucht	Klacht gegrond

0007	Tucht	Klacht gegrond
0008	Celmutatie Afzetting werk Tucht	Klacht ongegrond Klacht ongegrond Klacht gegrond
0009	Naaktfouille	Onontvankelijk (laattijdigheid)
0010	Beslissing personeelslid	Onontvankelijk (alleenzetelend Vz.)
0011	Tucht	Klacht ongegrond
0012	Tucht	Verzonden naar MC voor bemiddeling
0013	Tucht	Klacht gedeeltelijk gegrond
0014	Celmutatie	Klacht ongegrond (alleenzetelend Vz.)
0015	Plaatsing in naakte cel	Klacht gegrond

De KC wordt goed ondersteund door de juriste van de CTRG. Zij bereidt de beslissingen voor en werkt ze af. De door de basiswet voorgeschreven termijn blijken echter niet realistisch te zijn. Dit heeft vooral te maken met de korte termijnen waarbinnen zowel de directeur als de gedetineerde hun verweerschriften en/of standpunten moeten bekend maken en de noodzaak voor de KC om een dossier voldoende voor te bereiden.

Anderzijds heeft de KC soms het gevoel om “achter de feiten aan te hollen” nu klachten tegen tuchtbeslissingen dikwijls pas kunnen worden behandeld wanneer de tuchtbeslissing al geheel of gedeeltelijk is uitgevoerd. De schorsingsbevoegdheid van de voorzitter kan hierop lang niet altijd een antwoord geven vermits de voorzitter zelden beschikt over voldoende informatie om een eventuele schorsing te verantwoorden.

Algemeen kan worden vastgesteld dat de behandeling van dossiers van de leden van de KC relatief veel tijd vergt en alleszins meer dan de tijd die voor het bepalen van de zitpenning in acht wordt genomen. Ook voor de directie en de gevangenisadministratie vormt het voorbereiden en opvolgen van de zitting van de KC een grote bijkomende administratieve belasting waar geen bijkomend personeel is voorzien. Dit maakt dat dossiers door het klachtensecretariaat pas op de valreep worden in orde gemaakt en betekeningen van beslissingen soms op zich laten wachten.

Ten slotte –wellicht specifiek voor de KC van Dendermonde – moet de KC vaststellen dat een groot deel (7 van de 15) van de klachten afkomstig is van enkele gedetineerden die allen behoren tot dezelfde familie. De KC kan zich niet van de indruk ontdoen dat sommige gedetineerden ook misbruik maken van hun klachtenrecht.

C.3 Bezorgdheden van de gevangenisdirectie: De directie ervaart van kort na de start van de KC

- administratieve overlast;
- te veel toegespitst op klachtrecht ipv tuchtrecht;
- directies zijn niet altijd juristen. ‘er wordt bijna van ons verwacht dat we dit zo neerschrijven/formuleren. Dit is een soort ongelijke strijd’;
- grootste zorg: hoe kan men een wet van 20 jaar geleden uit een andere tijdsgeest goed toepassen op vandaag. Intussen is er gigantisch veel veranderd.

C.4. Conclusie: periodische monitoring van het gegeven ‘klachtencommissie’ samen met de directie is een belangrijk instrument om de positieve samenwerking tussen directie en CVT gaaf te houden.

V. Advies en informatie voor de CTRG

ALGEMEEN: bij het hoofdstuk III. TOEZICHT hierboven staan de aanbevelingen ONDERSTREEPT

Wat wij in de loop van het jaar ook al afzonderlijk bezorgden:

- Tijdens covid hebben wij de aanbeveling gedaan voor een 0800-nummer voor de gedetineerden zolang er een lockdown was. We hebben voorbeeld uit de GGZ bezorgd.
 - o Hier is uiteindelijk niet op ingegaan.
- Er werd een paar maal gevraagd om de administratieve last voor de CVT te verminderen.
 - o Gedeeltelijk op ingegaan. Er zijn een aantal sjablonen gemaakt. Deze zijn wel al beter gestructureerd maar toch nog niet echt 'lean & mean'. Er moet ook aangegeven worden wat 'niet meer' zal moeten.
- Vraag naar periodisch overleg met de voorzitters.
 - o Hier is op ingegaan, waarvoor dank!

VI. Conclusie(s)

Werkpunten volgend jaar voor de CVT Dendermonde

- Het inwerken van de nieuwe leden;
- Het (hopelijk) terugkanten naar de gewone werkwijze CVT, met live maandvergaderingen;
- Het (hopelijk) voorbereiden van de situatie in een nieuwe gevangenis te Dendermonde;
- Informatie inwinnen over
 - o het reglement en het systeem van de wasserij (zie ook bij de klachten);
 - o het kantinesysteem dat men ging bijsturen.
- Het vertrouwd maken van de leden met de digitale omgeving (login, sharepoint,...);
- Halfjaarlijkse evaluatie van het onderdeel klachtencommissie en de impact in Dendermonde met de directie.

Dendermonde, maart 2021
Namens alle commissieleden
Ann Moens- voorzitter

=====

Commissie van Toezicht van DENDERMONDE

<u>TOEZICHT:</u> wat was de impact van de pandemie op de uitvoering door de CvT van haar toezichtsoverdracht?		
<i>Modaliteiten van uitvoering van het toezicht</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Toegang tot de gevangenis 	De CVT heeft steeds toegang gehad tot de gevangenis. Alle beschermingsmaatregelen werden aangeboden.
	<ul style="list-style-type: none"> • Regelmaat van de bezoeken 	Tijdens de maand maart waren er geen live gesprekken. De MC ging de verzoeken afhalen uit de brievenbus en behandelde ze schriftelijk.
	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijheid van beweging in de gevangenis 	Zodra de veiligheidsmaatregelen COVID in de gevangenis dit toelieten was hier geen beperking.

	<ul style="list-style-type: none"> • Toegang tot informatie (richtlijnen, maatregelen, registers, contactname met de CvT, besmettingen, incidenten, enz.) 	<p>Geen impact.</p> <p>In de lockdown periode werd er vooral met de directie contact genomen (telefonisch, per mail, videomeeting via webex, live.... Deze was zeer bereidwillig.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Toegang tot de CvT door de gedetineerden (lichten van de brievenbus, onderhoud met gevangenen, vertrouwelijkheid) 	<ul style="list-style-type: none"> - Na de lockdown geen problemen voor live gesprekken. <p>In de vergadervleugel werden de gesprekslokalen covidproof ingericht met plexiglas en alcoholgel. Er werd regelmatig ontsmet. Het raam stond open.</p> <p>Er werd in het begin wel gevraagd de deur goed open te laten voor ventilatie. Geen belemmering ervaren bij de gedetineerden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 minpuntje: Klacht dat de CVT/CTRG niet gratis kan gebeld worden wat qua rechten niet Ok is. Jammer dat – net als voor de externe diensten- ook niet voor de CVT een 0800-nummer operationeel was in de lockdown periode.
	<ul style="list-style-type: none"> • Contacten met de directie en het gevangenispersoneel 	Geen covidimpact
	<ul style="list-style-type: none"> • Contacten met de gezondheidsdienst van de gevangenis 	idem
	<ul style="list-style-type: none"> • Andere contacten (externe diensten, verenigingen, families, advocaten, enz.) 	<p>Een aantal externe diensten werkte van op afstand.</p> <p>Hier werd dan via boodschappen gewerkt, meestal via de PSD.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Maandelijks vergaderingen 	<p>De maand maart werd geannuleerd. Vanaf april tot in 2021 werden de vergaderingen via videobellen (MsTeams) georganiseerd. Na een paar keer hadden alle leden deze communicatieweg goed onder de knie.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Andere 	<p>Opvallend dat periode dat men schriftelijk diende te corresponderen, er quasi geen verzoeken binnen kwamen.</p> <p>Wat binnenkwam was ofwel intussen reeds opgelost, of steunde -bij controle- niet op feiten.</p>
Best practices die bijdragen tot de continuïteit van het toezicht		
	<ul style="list-style-type: none"> • ... geïnitieerd door de CvT 	<p>Schriftelijke reacties in de strengste periode. Hiertoe werden eerder al ‘antwoordbriefjes’ ontworpen.</p> <p>Contact met de directie via telefoon en mail.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • ... voorgesteld door de gevangenisdirectie of het personeel 	<p>Personeel en directies dachten mee naar oplossingen.</p> <p>Contact via webex werd voorgesteld door de directie.</p>

GEZONDHEID: hoe werd het (psychologisch) welzijn van de gedetineerden beïnvloed door de pandemie?		
Perceptie en gevoelens n.a.v. de verschillende wijzigingen van het detentie regime		
1.	BEZOEKEN	
	<ul style="list-style-type: none"> • schorsingen/beperkingen van de bezoeken (in het algemeen) 	Begrip bij zowel bezoek als gedetineerden voor het tijdelijk opschorten van de live-bezoekregeling. Enkel in het begin wat gemor. Wijzigde snel toen men goed doorhad dat de bewegingsvrijheid buiten de gevangenis nog kleiner was dan in de gevangenis.
	<ul style="list-style-type: none"> • telefoonforfait van 10 euro in afwezigheid van bezoeken 	Telecomcontract: de algemene hulplijnen waren een tijdje met het systeem niet bereikbaar. Dit werd opgelost.
	<ul style="list-style-type: none"> • digitale bezoeken (vanaf 15/02/2020) 	Skype diende eerst nog geïnstalleerd. Werd daarna als SUPERPOSITIEF ervaren! Moet zeker een blijver zijn. Ook mensen die veraf wonen met veel gezinsleden, kunnen zo bezoek regelen. In het begin liep het virtueel bezoek niet altijd vlot en liepen er bv bevestigingsmails naar de bezoekers mis. Personeel loste dit tot tevredenheid op doos snel (2 dagen later) toch een bezoek te organiseren.
	<ul style="list-style-type: none"> • heropstart van tafelbezoek met plexi 	Het heropgestart tafelbezoek lag veel moeilijker <ul style="list-style-type: none"> - omdat de regels strenger zijn door corona; - omdat in het virtuele bezoek uiteraard iedereen die wil aan de andere kant kan zitten (ganse familie bv); - omdat Dendermonde een zeer kleine bezoekszaal heeft waardoor maar 5 tafels ter beschikking; - omdat er bij tafelbezoek geen lichamelijk contact mag zijn; - heropstart van het tafelbezoek en het hiervoor benodigde personeel nadelen had: <ul style="list-style-type: none"> ○ de uitbreiding van de wandeling zal moeten teruggeschroefd worden; ○ virtueel bezoek: de 2 avondblokken in het WE zouden wegvallen.
	<ul style="list-style-type: none"> • verbod op fysiek contact met de bezoekers 	Dit lag erg moeilijk waardoor de keuze voor live bezoek geen groot succes was.
	<ul style="list-style-type: none"> • beperkingen bezoek (aantal, kinderen, enz.) 	Verklaart het succes van videobezoek.
	<ul style="list-style-type: none"> • beperkingen opgelegd aan de bezoekers 	Idem.
2.	TOEGANG ADVOCATEN/RECHTERS	
	<ul style="list-style-type: none"> • hoorzitting bij onderzoeksrechter, rechtbank en/of SURB 	Hier waren een paar moeilijkheden omdat iemand die in quarantaine zit niet naar de raadkamer mocht waartegen langdurig geprotesteerd werd.
3.	ACTIVITEITEN - VORMING - WERK	

	<ul style="list-style-type: none"> • schorsing van de collectieve activiteiten (opleiding, werk, sport, enz.) 	<p>Vooral gemor over sport. Een aantal externe diensten boden wel telefonisch contact aan.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • beperkingen sportieve activiteiten (fitness) 	<p>Hierover wel opmerkingen.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • toegang tot de wandeling of open lucht 	<p>POSITIEF: de gevangenis organiseerde sportevenementen tijdens de wandelingen + extra wandelingen. De wandelingen gebeurden per vleugel (en niet meer de indeling werkers/niet-werkers, hoewel men toch probeert ze te clusteren).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • individuele activiteiten via externe diensten (begeleiding, ondersteuning, opleiding), toegang tot de bibliotheek 	<p>De bib was een specifiek probleem maar niet covidgerelateerd (afdeling stadsbib tijdelijk gesloten wegens vacature bibliothecaris. Prima opgelost door een eigen 'interne bib' op te zetten).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • religieuze/ filosofische activiteiten 	<p>Beperking op het aantal deelnemers. Geen klachten over geregistreerd.</p>
4.	REINTEGRATIE/ REKLASSERING	
	<ul style="list-style-type: none"> • onderbreking van de strafuitvoering en vervroegde invrijheidstelling 	<p>Deze maatregelen werden genomen in een poging om de druk overbevolking wat te milderen. Reactie directie: zal maar tijdelijk soelaas brengen, want het is een chronisch probleem en de echte sleutels liggen aan de voordeur, bij de onderzoeksrechters.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • schorsing van de strafuitvoeringsmodaliteiten (penitentiair verlof, uitgaansvergunning) 	<p>Paar bemerkingen mbt opschorten van uitgaansvergunningen, vooral in kader van de voorbereiden strafeinde.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • plaatsing onder elektronisch toezicht (ET) 	<p>Is ook massaal gebeurd. Opmerkelijke reactie van het personeel: dit zal niet veel uithalen. We merken dat 2/3 van diegenen die ET krijgen hier binnen de kortste keren terug binnen zitten, onze populatie kan die maatregel niet hanteren en overtreden heel snel de afspraken. Ook corona legde beperkingen op. Voorbeeld: Voorval met iemand op SO met ET dat misliep omdat hij een appartement moest huren, dat hij niet kon bezichtigen, dus geen adres en dus terug binnen.</p>
5.	SANITAIRE/PREVENTIEVE MAATREGELEN	
	<ul style="list-style-type: none"> • Hygiëne- en afstandsmaatregelen (beschikbaarheid en dragen van het masker, hydrogel, sociale afstand enz.) 	<p>De CVT merkte dat het beschermingsmateriaal aanwezig was. In het begin klachten over 'verdwijnen' van mondmaskers (12 vd gedetineerden, 28 bij het personeel) Men ging er een logo opzetten in onuitwisbare inkt. 1x klacht over de 'staat' vd mondmaskers (rekkers los). In begin pandemie waren eigen mondmaskers niet toegelaten, wat verder in de tijd wel aangezien nieuwe binnenkomers eigen maskers meebrachten.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • preventieve isolatie 	Paar klachten: mensen die samen in preventieve isolatie gezet werden en die de klacht uitten dat ze mogelijks bij 'besmetten' zaten.
	<ul style="list-style-type: none"> • quarantaine/ lockdown 	14 dagen afzondering voor nieuwkomers. De arts beslist wat er na die 14 dagen gebeurt.
	<ul style="list-style-type: none"> • testing 	
	<ul style="list-style-type: none"> • specifieke maatregelen voor gedetineerden in kwetsbare situaties (risicopersonen, vrouwen, kinderen, gehandicapten, enz.) 	Wegvallen niet-essentiële medische ingrepen door corona. Kon niet altijd op begrip rekenen.
6.	(POGING TOT) ZELFMOORD	Geen specifieke impact gemerkt in de eerste maanden (= idem als in de buitenwereld).
		Geen zicht op de impact van de 'lange duur van de covidcrisis'.
7.	PSYCHOLOGISCHE - PSYCHIATRISCHE BIJSTAND	Niet echt covidgerelateerd.
		Er werden buiten de algemene klachten geen bijzondere corona-effecten gemeld, noch op de mentale gezondheid, noch op de incidentie van suïcidepogingen. We geven hierbij ten overvloede nogmaals in het algemeen aan dat er een schromelijke ondercapaciteit aan mentale opvang in de gevangenis (zowel door de gevangenispsychiater als door de externe diensten van het centrum voor geestelijke gezondheidszorg. Ernstige mentale gezondheidsproblemen zijn in deze besloten gemeenschap met een specifieke populatie minstens driemaal zo vaak aanwezig als in de algemene bevolking. Alle overheden hebben hier dus een verantwoordelijkheid.
<i>Goede praktijken die hebben bijgedragen tot het behoud of de verbetering van het psychologisch welzijn van gedetineerde personen</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> • ... geïnitieerd door de CvT 	<ul style="list-style-type: none"> - Toch langsgaan om de verzoeken op te halen - Mogelijkheid schriftelijke reactie
	<ul style="list-style-type: none"> • ... voorgesteld door gevangenisdirectie/ personeel 	<ul style="list-style-type: none"> - Het videobezoek!! Graag ook in de toekomst (aanvullend) digitaal bezoeksysteem laten bestaan. Alle partijen supertevreden eens de regeling op kruissnelheid; - elke 2 weken 20€ gestort wegens niet kunnen werken; - een extra wandeling; - gratis TV met extra posten; - muziek op weekendwandeling; - zeep op cel.